

Aftale om kommunernes økonomi for 2022

---

8. juni 2021

---

1. Indledning

Siden starten af 2020 har Danmark gennemlevet en ekstraordinær tid, hvor COVID-19 har haft store konsekvenser for alle danskeres dagligdag. Det har været en udfordring, men epidemien har også demonstreret vores stærke sammenhold og styrken ved velfærdssamfundet.

Det gælder ikke mindst i kommunerne, som på kort tid omstillede arbejdsgange og løste udfordringerne lokalt. Kommunerne har udvist en stor fleksibilitet, og har leveret et stort arbejde under svære omstændigheder.

Regeringen og KL er enige om at bygge videre på de gode erfaringer i udviklingen af velfærden, herunder ved at tage konkrete skridt til styrket sammenhæng og udvikling af det nære sundhedsvæsen. Parterne er desuden enige om at fastholde et stærkt fokus på kerneopgaverne og afhjælpe implikationerne af nedlukningen i takt med udrulningen af vaccinerne og den kontrollerede gradvise genåbning.

Kommunerne har med afsæt i hjælpepakker og kompensationsordninger, som aftalt mellem regeringen, Folketingets partier og KL, understøttet, at epidemien ikke fortrænger velfærden i kommunerne. Regeringen og KL er med aftalen enige om yderligere kompensation til håndtering af konsekvenserne af COVID-19.

Regeringen og KL er enige om, at årets økonomiaftale dækker den demografiske udvikling i kommunerne i takt med, at der kommer flere børn og ældre, og giver kommunerne mulighed for at investere i velfærden.

Aftalen kommer oven på en markant prioritering af den kommunale velfærd i økonomiaftalerne for hhv. 2020 og 2021 samt Aftalerne om finanslov for hhv. 2020 og 2021. Dermed sikres, at pengene følger med, når der kommer flere børn og ældre, og at velfærden fortsat udvikles på trods af den ekstraordinære situation som følge af COVID-19.

Regeringen og KL er enige om, at den grønne omstilling er en vigtig prioritet, der kræver deltagelse af alle parter – ikke mindst kommunerne. Med aftalen er parterne enige om en række tiltag, som vil bidrage til den danske klimamålsætning om reduktionen af drivhusgasudledning med 70 pct. 2030.

Regeringen og KL er enige om, at en stærk offentlig sektor forudsætter et vedvarende fokus på omstilling og prioritering på alle områder for at sikre den nære velfærd. Parterne er endvidere enige om at øget synlighed og viden om kommunernes resultater og effekter kan sikre bedre kvalitet og styringsmuligheder.

2. Kommunernes økonomiske rammer for 2022

Det kommunale udgiftsloft er udgangspunktet for den kommunale serviceramme for 2022. Regeringen og KL er enige om at løfte dette udgangspunkt med 1,4 mia. kr. Den kommunale serviceramme udgør derved samlet set 275,4 mia. kr. Hertil kommer yderligere reguleringer i medfør af DUT mv.

Med Aftale om finansloven for 2021 har regering fortsat prioriteret et markant løft af den kommunale økonomi med 0,6 mia. kr. i 2021 og 0,7 mia. kr. i 2022 til flere hænder og højere faglighed i ældreplejen og hurtigere indfasning af minimumsnormeringer. Dertil har regeringen prioriteret flere lærere i folkeskolen med 0,3 mia. kr. i 2020 stigende til 0,6 mia. kr. i 2022.

Regeringen og KL er enige om, at kommunerne kan frigøre ressourcer ved yderligere at reducere forbruget af eksterne konsulenter samt en videreførelse af arbejdet med velfærdsprioriteringen. Parterne er med aftalen enige om at frigøre i alt 0,4 mia. kr. i 2022. Hertil kommer den allerede aftalte reduktion af kommunernes forbrug af eksterne konsulenter på 0,2 mia. kr. i 2022. Derved frigøres i alt 0,6 mia. kr. i 2022 til borgernær velfærd.

Samlet giver det mulighed for at prioritere 2,0 mia. kr. i 2022 til bl.a. at dække den demografiske udvikling, ansætte flere velfærdsmedarbejdere og udvikle kernevelfærden.

Regeringen og KL er enige om, at rammen for kommunernes investeringer i 2022 udgør 19,9 mia. kr., som skal sikre mulighed for at bidrage til den grønne omstilling og investere i de fysiske rammer for den borgernære velfærd og den grønne omstilling. Heraf gives et tilskud på 1 mia. kr. i 2022 til grønne investeringer. Kommunernes likviditetsfinansiering udgør 1 mia. kr.

Regeringen og KL er enige om at styrke datagrundlaget og understøtte synlighed med kommunernes investeringer, herunder særligt om grønne investeringer, nybyggeri og vedligehold samt nøgletal om kommunernes ejendomsportefølje og ejendomsdrift. Der nedsættes en arbejdsgruppe, som skal afrapportere frem mod økonomiforhandlingerne for 2023.

Regeringen og KL er enige om, at det er en central forudsætning for økonomiaftalen, at både den aftalte kommunale service- og anlægsramme i 2022 overholdes i budgetterne og regnskaberne.

Af hensyn til de offentlige finanser og efterlevelse af budgetloven er der fastsat et loft over de kommunale investeringer i 2022. Dermed er 1 mia. kr. af kommunernes bloktilskud betinget af, at kommunernes budgetterede anlægsudgifter holder sig inden for den aftalte anlægsramme under hensyntagen til det samlede budgetterede niveau for drifts- og anlægsudgifter. Samtidig er 3 mia. kr. af kommunernes bloktilskud betinget af kommunernes aftaleoverholdelse i budgetterne for serviceudgifterne i 2022.

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at have dialog om det faglige grundlag for en revision af Budgetloven. Regeringen vil invitere forligskredspartierne til forhandlinger om en revision af Budgetloven.

Parterne er endvidere enige om, at der i fællesskab afdækkes mulige opdateringer af DUT-vejledningen fra 2007, herunder om beregningen af overheadomkostninger.

Regeringen og KL er enige om, at kommunerne i den aktuelle økonomiske situation kan anvende en andel af deres likvide midler til at nedbringe kommunernes gæld.

Regeringen og KL er enige om, at det er økonomisk fordelagtigt, at kommunerne foretager indbetalinger af deres indefrosne feriemidler til Lønmodtagernes Feriemidler. Parterne er enige om at drøfte dette med henblik på at opnå enighed om en model for 2022.

Tabel 1

Balance for kommunerne i 2022

Mia. kr., 2022-pl	Aftale
Serviceudgifter, netto	275,4
Aktivitetsbestemt medfinansiering	23,6
Overførsler	96,8
Bruttoanlæg (ekskl. ældreboliger)	19,9
Øvrige udgifter	0,9
Udgifter i alt	416,6
Skatteindtægter	-315,0
Bloktilskud mv.	-101,0
- Heraf betinget bloktilskud	-4,0
Øvrige indtægter	-6,8
Indtægter i alt	-422,8

Reduceret anvendelse af eksterne konsulenter i kommunerne

Med økonomiaftalen for kommunerne i 2021 aftalte parterne, at kommunernes anvendelse af eksterne konsulenter kan nedbringes med 1,0 mia. kr. årligt fra 2025, heraf 0,5 mia. kr. i 2021, 0,7 mia. kr. i 2022, 0,8 mia. kr. i 2023 og 0,9 mia. kr. i 2024.

Regeringen og KL er enige om, at kommunerne i de kommende år fortsat skal have fokus på at reducere forbruget af eksterne konsulenter. Parterne er derfor enige om, at kommunernes anvendelse af konsulenter kan nedbringes med yderligere 0,25 mia. kr., således at kommunerne i 2025 samlet set nedbringer konsulentforbruget med i alt 1,25 mia. kr. Målet er, at de frigjorte midler skal anvendes til at udvikle den borgernære velfærd i kommunerne, herunder det specialiserede socialområde.

Velfærdsprioritering

Regeringen og KL er enige om at fortsætte samarbejdet om en velfærdsprioritering med fokus på innovation på velfærdsområderne, frigørelse af ressourcer gennem effektiv drift og et flerårigt sigte i budgetsamarbejdet. Parterne er enige om, at velfærdsprioriteringen udgør 0,4 mia. kr. i 2022.

Boks 1

Øvrige økonomiske forudsætninger

Overførselsudgifter

Det er forudsat i aftalen, at kommunernes overførselsudgifter, herunder udgifter til forsørgelse og aktivering af forsikrede ledige mv., vil udgøre 96,8 mia. kr. i 2022.

Midtvejsregulering

Regeringen og KL er endvidere enige om, at der foretages en midtvejsregulering vedrørende 2021 på -3,2 mia. kr. som følge af ændrede skøn for overførsler samt pris- og lønudvikling. Regeringen og KL er enige om at følge udviklingen i kommunernes overførselsudgifter

Skattefastsættelse

Der er med Aftale om reform af det kommunale tilskuds- og udligningssystem af d. 5. maj 2020 enighed om at understøtte, at kommunernes indkomstskat under ét ikke stiger som følge af udligningsreformen. I forlængelse heraf øges rammen til nedsættelser af udskrivningsprocenten med op til 28 mio. kr. for at understøtte en neutralisering af en evt. samlet skattestigning, som kan tilskrives en overudligningsvirkning ved skatteforhøjelser til indfasningen af tab i udligningsreformen i 2022. Tilskud fordeles efter vilkår fastsat med udligningsreformen.

Regeringen og KL er enige om at understøtte skattefleksibilitet i kommunerne inden for en samlet uændret kommunal skat. På den baggrund etableres en ramme til skattenedsættelser med tilskud i kommunerne i 2022 på op til 50 mio. kr. samt en tilsvarende ramme til skatteforhøjelser i 2022. Tilskudsprocenten kan højst udgøre 75 pct. af provenutabet i 2022, 50 pct. i 2023 og 2024 og 25 pct. i 2025.

Med henblik på at understøtte en samlet uændret skat skal kommunerne inden budgetlægningen ansøge Indenrigs- og Boligministeriet om adgang til få andel i tilskuddet til skattenedsættelse samt rammen til skatteforhøjelser. På den baggrund fastsættes rammerne til nedsættelser og forhøjelser med henblik på at understøtte en samlet uændret skat. Skatterammerne for 2022 fordeles en gang for alle af Indenrigs- og Boligministeriet.

Pris- og lønudvikling

Der anvendes et skøn for pris- og lønudviklingen (PL) for kommunerne fra 2021-2022 for de samlede udgifter inkl. overførsler på 1,7 pct. PL-skønnet for serviceudgifter (ekskl. overførsler) er 1,9 pct. fra 2021-2022, og PL-skønnet for anlægsudgifter er 1,4 pct. fra 2021-2022.

Bidrag til regionerne

Udgangspunktet for kommunernes grundbidrag på udviklingsområdet for 2021 var 113 kr. pr. indbygger. For 2022 vil pris- og lønreguleringen indebære, at udgangspunktet for bidragsfastsættelsen vil være et grundbidrag på 115 kr. pr. indbygger på udviklingsområdet. Reguleringen er fastsat på basis af et skøn for den regionale pris- og lønudvikling fra 2021-2022 på 1,4 pct. inkl. medicin.

Kommunal medfinansiering (KMF)

Regeringen har tilkendegivet, at den løbende kommunale afregning af den kommunale medfinansiering (KMF) fastfryses uændret i 2022 svarende til afregningsniveauet i 2021, og at der i forbindelse med efterreguleringen af KMF for 2020 inddrages et hensyn til, at kommuner med en høj budgettering af medfinansieringen ikke taber uforholdsmæssigt på ordningen. KL inddrages i det videre arbejde med ændringer i den fremadrettede finansieringsmodel på sundhedsområdet med fokus på at understøtte øget kvalitet, sammenhæng og nærhed på sundhedsområdet.

3. Indsatsen mod COVID-19 i 2021

COVID-19 præger i 2021 fortsat det danske samfund i 2021, og stiller store krav til opgaveløsningen i kommunerne. Det seneste år har kommunerne påtaget sig et stort ansvar i den ekstraordinære situation, som epidemien har stillet, og fortsat stiller, samfundet i.

Det har betydet, at en række øvrige opgaver og aktiviteter, både centralt og decentralt i kommunerne, ikke er gennemført som normalt. Regeringen har derfor med Aftale om håndtering af COVID-19 af 11. december 2020 tilkendegivet, at den også for 2021 er indstillet på at sikre de nødvendige ressourcer til at finansiere COVID-19-indsatsen, så epidemien ikke fortrænger velfærden i kommunerne.

Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke et fyldestgørende overblik over samtlige COVID-19 relaterede mer- og mindreudgifter i kommunerne i 2021. Det skyldes bl.a., at det videre forløb af epidemien ikke kendes. Der kan derfor være behov for at revidere økonomien for 2021, når der er større klarhed over det videre forløb.

Der er på den baggrund enighed mellem regeringen og KL om, at kommunerne kompenseres for i alt 1,3 mia. kr. i 2021, som vedrører følgende udgifter:

- Der gives en kompensation på 0,9 mia. kr. i 2021 for nettomerudgifter til rengøring i kommunale og private velfærdstilbud, testkapacitet, isolationsfaciliteter og opsporing, herunder bl.a. på ældreområdet.
- Aarhus Kommune har på vegne af kommunerne koordineret køb af værnemidlerne i organisationen KVIK for i alt 0,4 mia. kr.

Kompensationen udmøntes som udgangspunkt efter indbyggertal. Der vil i udmøntningen blive taget hensyn til den særskilte model for koordination i forbindelse køb af værnemidler. Regeringen er indstillet på, at midlerne kommer til udbetaling hurtigst muligt.

Regeringen og KL er enige om, at den aftalte kompensationen for håndteringen af COVID-19 i kommunerne er baseret på både kommunernes merudgifter og mindreudgifter. Parterne er enige om, at der i forbindelse med forhandlingerne om kommunernes økonomi for 2023 foretages en samlet efterregulering af kommunernes nettomerudgifter til håndtering af COVID-19 i 2020 og 2021.

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om, at kompensationsmodellen for 2020 for de regionale trafikskaber, jf. aftale af 17. juni 2020, videreføres i 2021. Parterne er enige om, at der med aftalen udbetales kompensation for i alt 0,6 mia. kr. til de regionale trafikskaber for de foreløbige merudgifter i 2021. Regeringen, KL og Danske Regioner vil, af hensyn til kommunernes og regionernes budgetlægning og med afsæt i et forventet genåbnet Danmark, drøfte håndteringen af 2022 i det tidlige efterår 2021.

KL noterer sig, at der er igangsat en dialog om en model for fremadrettet indkøb og lagerstyring af værnemidler mv., og at eventuelle merudgifter drøftes mellem parterne.

Regeringen og KL er enige om, at den aftalte kompensation i 2020 og 2021 dækker både offentlige og private velfærdstilbud. Regeringen noterer sig, at KL har udarbejdet en redegørelse over kommunernes udbetalte kompensation til private velfærdstilbud. Regeringen og KL er enige om væsentligheden af, at kommunale og private tilbud behandles ens, og at rammerne understøtter dette. KL prioriterer vejledningsindsatsen for kompensation højt.

På trods af en ekstraordinær indsats kan der være følger af corona-nedlukningen, særligt for de mest sårbare grupper i samfundet. Regeringen og KL er enige om, at der behov for et langsigtet fokus på kerneopgaven med henblik på at afhjælpe konsekvenserne af nedlukningen.

4. Udvikling af velfærden

Kommunerne har ansvaret for store dele af den borgernære velfærd, og trods svære betingelser er der i kommunerne i over et år løftet en ekstraordinær opgave og fundet løsninger til gavn for borgerne.

I takt med at samfundet genåbnes, og at situationen gradvist normaliseres skabes der grundlag for igen at fokusere på den langsigtede udvikling af velfærdsområderne. Regeringen og KL er enige om, at der er potentiale for at levere en bedre service til borgerne. Parterne vil i fællesskab understøtte dette ved at arbejde for, at der på alle niveauer er den nødvendige frihed til faglighed og sund fornuft, så lokale politikere, forvaltninger, ledere og medarbejdere kan tilrettelægge opgaveløsningen til de konkrete behov.

Nytænkning af velfærdens rammer

Regeringen og KL er enige om, at større frihed i opgaveløsningen går hånd i hånd med, at der politisk sættes en tydelig retning for den ønskede velfærdsudvikling både nationalt og lokalt, og at der løbende er mulighed for at have en dialog om udviklingen baseret på fakta. Det forudsætter, at der på tværs af den offentlige sektor er et fælles billede af udfordringer, ambitioner og mål. COVID-19-krisen har med tydelighed demonstreret, hvad den samlede offentlige sektor kan præstere, når der er et klart defineret fælles mål.

Parterne forpligter sig derfor i fællesskab og med inddragelse af andre parter til at drøfte, hvordan erfaringerne kan anvendes til at videreudvikle og sætte retning for velfærdssamfundet og tage hånd om de største udfordringer, herunder bl.a. rekrutteringsudfordringen, som bliver stadig større i takt med den demografiske udvikling.

Flerårige budgetter

Regeringen og KL er enige om, at flerårige budgetter for velfærdsinstitutioner danner grundlag for bedre langsigtet planlægning og giver medarbejderne frihed til at koncentrere sig om fagligheden, forebyggelse og længerevarende indsatser. Parterne er enige om vigtigheden af, at kommunerne anvender flerårige budgetter for velfærdsinstitutioner, hvor det giver mening lokalt.

Velfærdsaftaler

Regeringen har med velfærdsaftalerne sat en ny, ambitiøs retning for udviklingen af velfærden, hvor syv kommuner i størst muligt omfang sættes fri fra statslig og kommunal regulering på hhv. dagtilbuds-, folkeskole- og ældreområdet i en tre-årig forsøgsperiode. De syv kommuner får derved udstrakt frihed til at udvikle velfærden gennem større lokalt handlerum, løsninger tæt på borgerne og et stærkt samspil mellem lokale politikere, ledere, medarbejdere og borgere.

Parterne er enige om løbende at følge erfaringsopsamlingen fra de syv kommuner, så de kan tjene som inspiration på de tre områder på tværs af alle landets kommuner.

Evaluering af kommunalreformen

Med kommunalreformen blev der gennemført betydelige strukturelle tilpasninger af det decentrale Danmark. Regeringen er imidlertid optaget af fortsat at sikre et Danmark i balance, hvor borgerne oplever nærhed i mødet med den offentlige sektor, både hvad angår de fysiske rammer, men også i mødet med medarbejderne.

Regeringen har derfor igangsat en evaluering af kommunalreformen, herunder ift. at undersøge udviklingen i velfærdsopgaverne relateret til serviceniveau, kvalitet, effektivitet og økonomi. KL og Danske Regioner inddrages i arbejdet.

Offentlig-privat samarbejde

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at etablere en enhed for offentlig-privat samarbejde med henblik på at styrke offentlig-privat samarbejde omkring indkøb og udvikling af innovative løsninger til den offentlige sektor, der kan understøtte velfærd og grøn omstilling. Parterne er i den anledning enige om at sammenlægge Center for Offentlig Innovation (COI) og OPS-enheden.

5. Det specialiserede socialområde

Danmark har en af verdens mest udbyggede socialektorer. Kommunerne yder hjælp og støtte til mere end 180.000 børn, unge og voksne på det specialiserede socialområde. Det specialiserede socialområde er det enkeltstående område i kommunerne, som har haft den største udgiftsvækst korrigeret for demografi siden kommunalreformen i 2007, og kommunerne anvender nu mere end 50 mia. kr. årligt til sociale indsatser. Kommunerne har de seneste tre år prioriteret at løfte det specialiserede socialområde med 3 mia. kr. i budgetlægningen.

Kommunerne oplever i disse år et udgiftspres på det specialiserede socialområde, som regeringen anerkender også fremadrettet vil forudsætte vanskelige prioriteringer i forhold til de øvrige velfærdsområder i kommunerne. Regeringen og KL er derfor enige om, at kommunerne skal arbejde for, at den fortsatte udvikling af området sker inden for den afsatte ramme. Det nødvendiggør, at kommunerne fortsat har fokus på at styre og prioritere udgiftsudviklingen i samspil med høj socialfaglighed, så kommunerne har mulighed for at prioritere både til gavn for sårbare borgere og den øvrige borgernære velfærd.

Den enkelte kommunalbestyrelse har således inden for lovgivningens rammer ansvar for at sikre en målrettet styring og prioritering af området.

Regeringen har igangsat en evaluering af det specialiserede socialområde med inddragelse af KL og Danske Regioner, og vil fremlægge forslag i forlængelse heraf.

Parterne er enige om, at rammerne for en sammenhængende og helhedsorienteret indsats på det specialiserede socialområde forankres bedst i kommunerne. Kommunerne sikrer sammenhæng mellem de sociale indsatser og indsatserne på beskæftigelses-, undervisnings- og ældreområdet, en tydelig ansvarsplacering og fremmer forebyggende indsatser i borgerens nærmiljø.

Parterne vil samarbejde om en række initiativer, der skal understøtte en større effekt i den sociale indsats, herunder implementering af lov om helhedsorienteret indsats, en omlægning af hjemløseindsatsen, og regelforenklinger af merudgiftsydelsen.

Regeringen og KL er enige om at nedsætte et ekspertudvalg med inddragelse af faglige eksperter og forskningsmiljøer på socialområdet, som skal give anbefalinger til, hvordan man kan sikre en bæredygtig faglig og økonomisk udvikling på socialområdet. Bruger-organisationerne inddrages i en følgegruppe til arbejdet. Anbefalingerne skal drøftes mellem parterne, når de foreligger.

Enklere regler og mere fokus på kernevelfærd

Både medarbejdere og borgere oplever, at det kan være vanskeligt at navigere i de mange regler, der er for hjælpen til borgere med komplekse udfordringer. Derfor er der behov for at skabe rammerne for, at medarbejdernes faglighed kan sættes bedre i spil, så sociale indsatser over for borgerne får et mere sammenhængende, helhedsorienteret og langsigtet fokus. Enklere regler kan styrke borgernes retssikkerhed.

Parterne er enige om at forenkle merudgiftsydelsen, som udgør ca. 20 pct. af klagerne til Ankestyrelsen inden for servicelovens område. Ordningen er svær at gennemskue for borgerne og lægger beslag på administrative ressourcer, som kunne bruges bedre.

I forlængelse heraf er parterne enige om, at kommunernes behandling af borgernes sager skal være så ubureaukratisk som muligt, samtidig med at der sikres et grundigt og fyldestgørende grundlag for afgørelser, som giver mening for både borgere og kommune. Det skal i

den forbindelse afdækkes, hvordan kommunernes dokumentation har udviklet sig over de seneste 10 år med henblik på at identificere muligheder for at skabe mere meningsfulde regler for både borgere og medarbejdere.

Helhedsorienteret indsats for borgere med komplekse problemer

Kommunerne har en afgørende rolle i at sikre koordination og sammenhæng i indsatsen på tværs af områder. Regeringen og KL er enige om, at den kommende hovedlov om en helhedsorienteret indsats spiller en væsentlig rolle i forhold til at skabe bedre rammer for kommunernes indsats til borgere med komplekse problemer. Det markerer et afgørende skridt i retning af regeringens ambition med Nærhedsreformen om et velfærdssamfund, der sætter borgeren i centrum og sagsbehandlerne fri til at bruge deres faglighed.

Målet er, at flere borgere bliver i stand til at mestre eget liv og komme i beskæftigelse. Det kræver, at medarbejdere og ledere i kommunerne får større frihed til at tilrettelægge en indsats med faglighed og sund fornuft i højsædet. Det kræver tilsvarende, at resultaterne skabes sammen med borgeren, og at borgeren får en lettere indgang til kommunen samt en mere sammentænkt og effektiv indsats, så borgeren får det fulde potentiale ud af de indsatser, som kommunerne tilbyder. Parterne er enige om at inddrage erfaringer fra frikommuneforsøget om sammenhængende indsats sammen med borgeren.

Regeringen og KL er enige om et tæt samarbejde om implementeringsunderstøttelsen og evalueringen af den kommende hovedlov, herunder de datamæssige forudsætninger herfor.

Styrket retssikkerhed

Regeringen og KL er enige om, at det er afgørende, at dialogen mellem borgeren og det offentlige er karakteriseret af tillid og inddragelse. Regeringen og KL har derfor sammen med Danske Handicaporganisationer (DH) og Dansk Socialrådgiverforening lanceret et Partnerskab om tillid og retssikkerhed på handicapområdet for i fællesskab at drøfte udfordringer og finde løsninger. KL og DH har ligeledes udarbejdet fem fælles principper for god borgerinddragelse, som skal understøtte, at den enkelte borger føler sig hørt, respekteret og anerkendt.

Parterne er samtidig enige om, at det som led i det fælles arbejde for at styrke borgernes retssikkerhed og styrke tilliden på handicapområdet er afgørende, at borgerne så vidt muligt kan forstå reglerne samt deres egne rettigheder og muligheder.

Børnene Først

Regeringen har med et flertal i Folketinget indgået aftalen Børnene Først om indsatsen for udsatte og anbragte børn og unge. Aftalen indebærer bl.a. en række regelforenklinger på baggrund af frikommuneforsøgene. De skal sikre mere fleksibilitet for sagsbehandlerne med henblik på at styrke kvalitet og skabe større nærhed i indsatsen for de børn og familier, der har brug for støtte. Ambitionen er at give mulighed for at prioritere ressourcerne til de mere komplekse sager og flytte tid fra dokumentation til relationen med barnet og familien.

Kommunerne spiller en afgørende rolle i at realisere ambitionerne om at skabe bedre forhold for udsatte og anbragte børn og unge. Regeringen og KL er derfor enige om at samarbejde over de næste år om implementering af Barnets Lov, at forbedre rammerne for sagsbehandlingen gennem et partnerskab, og realiseringen af en reform af plejefamilieområdet.

Hjemløse

Flere end 6.000 mennesker er hjemløse i Danmark, og samtidig oplever kommunerne en udvikling, hvor antallet af nye herbergspladser, udgifter og opholdstiden stiger, og hvor de lovgivningsmæssige og økonomiske strukturer kan udgøre en barriere for at tilrettelægge den rette hjælp.

Regeringen og KL er enige om, at der er behov for en grundlæggende omstilling af indsatsen på hjemløseområdet, hvor udfordringerne på området adresseres, så flere opnår egen bolig med den rette støtte efter Housing First-princippet, og så de allermoste udsatte, der har brug for et akut ophold på et herberg, kan få det.

Parterne noterer sig, at regeringen efter sommer vil præsentere et udspil, der understøtter omstillingen og skal nedbringe hjemløsheden. Parterne er enige om, at der som led i en omstilling skal være adgang til flere billige boliger, som udsatte borgere har mulighed for at betale. Flere billige boliger er en afgørende forudsætning, hvis den langvarige hjemløshed skal afskaffes. Det kræver, at alle parter bidrager, så der både bygges nyt, og den eksisterende boligmasse udnyttes bedre via øget brug af anvisningsretten.

Når flere hjemløse opnår egen bolig, vil behovet for ophold på herberger mindskes. Som en del af det kommende udspil vil regeringen tage initiativ til en analyse, der bl.a. undersøger udviklingen i opholdstid, pladser og tilbudstyper. Analysen skal desuden se på målgrupper, udgifter samt kapaciteten på området. Analysen skal danne grundlag for at kunne følge op på målsætningen om at reducere antallet af hjemløse i Danmark. KL og relevante interessenter vil blive inddraget i analysen.

Parterne er enige om, at der er behov for at drøfte, hvordan der kan laves en grundlæggende omstilling af området, herunder tilvejebringelsen af billige boliger via nybyggeri og øget brug af anvisningsretten og kommunernes rammer for at arbejde efter Housing First-princippet, når regeringen fremlægger sit udspil om hjemløshed efter sommeren.

6. Sundhed og ældre

10-års plan for psykiatrien

Regeringen har igangsat arbejdet med en samlet 10-års plan for psykiatrien. Som første skridt i arbejdet er Sundhedsstyrelsen og Socialstyrelsen ved at udarbejde et fagligt oplæg, der udarbejdes med inddragelse af en bred gruppe af interessenter, herunder Danske Regioner og KL. Grundet behov for at prioritere ressourcer til håndteringen af COVID-19 forventes, at det faglige oplæg vil være færdigt ultimo 2021. Danske Regioner og KL inddrages fortsat i arbejdet med regionalt forankrede modeller for behandlingen af en

nærmere afgrænset gruppe af borgere, som lider af psykisk sygdom og samtidigt misbrug (borgere med dobbeltdiagnose).

Bedre bemanning

I finanslovsaftalen for 2018 blev der afsat 500 mio. kr. årligt til at understøtte en værdig ældrepleje gennem bedre bemanning i hjemmeplejen og på plejehjem, plejecentre og friplejehjem. Midlerne omlægges til bloktilskuddet fra 2022. Regeringen og KL er enige om, at midlerne fortsat prioriteres til bedre bemanning i ældreplejen.

Opfølgning på Ældretopmødet

Regeringen og KL har i partnerskab med Ældre Sagen og FOA iværksat et opfølgende fælles arbejde på Ældretopmødet 2020. Regeringen og KL er enige om, at det trods en grundlæggende god ældrepleje i Danmark samtidig er vigtigt både at arbejde med udfordringer og videreudvikling af ældreplejen, hvor borgerens behov er i centrum, bl.a. indenfor ledelse, rekruttering, organisering af ældreplejen, pårørendeinddragelse mv. Regeringen og KL er derfor enige om, at parterne bag topmødet har en fælles opgave med at følge op på resultaterne af arbejdet i de seks faglige spor, som er sat i gang som led i opfølgningen på Ældretopmødet 2020.

Opfølgning på ensomhed blandt ældre

Mange ældre har følt sig isolerede og ensomme under nedlukningen som følge af COVID-19. Regeringen har med finanslovsaftalen for 2021 afsat 250 mio. kr. i 2021 til, at kommunerne kan iværksætte tilbud om kultur- og oplevelsesaktiviteter for borgere, bl.a. ældre, der er særligt udsatte og sårbare under COVID-19. Regeringen og KL er enige om at sætte fokus på bekæmpelse af ensomhed blandt ældre. Parterne er enige om, at midlerne afsat i regi af rammeaftale om en sommer- og erhvervspakke bl.a. skal komme sårbare ældre til gavn.

7. Grøn omstilling

I 2030 skal Danmark have reduceret sine drivhusgasudledninger med 70 pct., hvilket kræver en markant indsats. Det betyder, at alle skal bidrage, og at rammerne skal understøtte indsatsen. I den grønne omstilling spiller kommunerne en vigtig rolle. Kommunerne har myndighedsansvar på en række relevante områder, de står for en betydelig del af det offentlige indkøb, er landets største bygningsejer og er ansvarlig for en stor del af den kollektive forsyning.

Kommunerne gør allerede en stor indsats. Det afspejles bl.a. i tilslutning til klimapartnerskabet DK2020, hvor 66 kommuner indtil nu deltager, og aktivt arbejder for, at Parisaftalens ambitionsniveau kan efterleves. Det forventes, at endnu flere kommuner vil slutte sig til DK2020.

Regeringen og KL er enige om at styrke kommunernes muligheder for at bidrage til arbejdet med den grønne omstilling af Danmark. Parterne er endvidere enige om, at kommunernes anlægsramme på 19,9 mia. kr. i 2022 giver mulighed for at understøtte en ambitiøs grøn indsats med investeringer i energirenoveringer mv. Heraf gives således et tilskud på 1 mia. kr. i 2022 til grønne investeringer. Herudover har regeringen afsat en tilskudspulje på 150 mio. kr. årligt i 2021 og 2022 til energirenoveringer i kommuner og regioner.

Samarbejde og koordination

Regeringen og KL er enige om at arbejde videre på det fællesoffentlige samarbejde i Det Grønne Samarbejdsudvalg, hvor kommunerne medvirker aktivt i arbejdet, og bidrager med input på baggrund af lokale erfaringer. Parterne er enige om, at Det Grønne Samarbejdsudvalg kan involvere en række centrale aktører på energiområdet.

Samarbejdet kan bidrage til at afdække mulighederne for at tænke energiplanlægningen mere strategisk. I den forbindelse drøftes mulighederne for at styrke rammerne for, hvordan kommunerne kan bidrage til en mere strategisk tilrettelæggelse af energiplanlægningen, herunder inddrages kommunale erfaringer. Der nedsættes en arbejdsgruppe inden for mandatet af Det Grønne Samarbejdsudvalg.

Helhedsorienteret arealanvendelse

Regeringen og KL er enige om at understøtte, at arealanvendelsen i det åbne land skal planlægges intelligent, så der samlet set opnås størst værdi i forhold til politiske målsætninger vedrørende klima (CO₂-reduktion og klimatilpasning), vandmiljø, natur, friluftsliv, landdistriktsudvikling og muligheder for opsætning af vedvarende energianlæg.

Energieffektive bygninger

Bygninger står i dag for en betydelig del af Danmarks CO₂-aftryk, og som landets samlet set største bygningsejer, kan kommunerne bidrage til den grønne omstilling ved at energieffektivisere og -optimere deres bygninger.

Regeringen og KL er enige i, at en kvalificeret og effektiv klimainsats beror på viden. Derfor er regeringen og KL enige om, at parterne i fællesskab og med udgangspunkt i eksisterende indsats vil afdække, hvordan forsyningsdata kan gøres tilgængelige for at understøtte den kommunale indsats. Data herfra kan indgå i KL's arbejde med en aktiv energistyring og udviklingen af en fælleskommunal nøgletalsmodel.

Regeringen og KL er enige om at igangsætte et fælles arbejde, der skal give overblik over potentialet for energirenovering i den kommunale bygningsmasse, samt anvise konkrete greb til at øge energieffektiviseringer på den samfundsøkonomisk mest hensigtsmæssige måde. Indsatsen skal understøtte, at energieffektiviseringsindsatsen sker målrettet, så indsatsen i størst muligt omfang reducerer fossilt energiforbrug, og medfører tilsvarende CO₂-reduktioner. Parterne er enige om at følge op på arbejdet i forbindelse med økonomiforhandlingerne for 2023.

Staten er i dag omfattet af et krav om energibesparelser fra 2021-2030, som svarer til en årlig energirenoveringsrate på 3 pct. af de omfattede statslige bygninger. Regeringen og KL er enige om at arbejde henimod, at kommunerne følger en tilsvarende målsætning.

Energi- og CO₂-regnskab

Parterne er enige om, at en forudsætning for kommunernes arbejde med at reducere deres udledninger er, at kommunerne har et værktøj til at opgøre deres CO₂-regnskab for den enkelte kommune. Det er en vigtig brik for den enkelte kommunes mulighed for at planlægge og

træffe de rigtige klimapolitiske beslutninger, der skal understøtte, at den grønne omstilling sker på en samfundsøkonomisk hensigtsmæssig måde.

Regeringen og KL er enige om, at Energi- og CO₂-regnskabet bør være det fælleskommunale værktøj til ovenstående formål, og at ambitionen er, at alle kommuner benytter det. Det kræver en videreudvikling af Energi- og CO₂-regnskabet, bl.a. med et scenarieværktøj, og at værktøjet har stærk forankring hos både kommuner og stat.

Omstilling af transporten

I dag stammer knap en tredjedel af Danmarks drivhusgasudledninger fra transportsektoren, og det er derfor vigtigt for klimaindsatsen, at vi får flere grønne biler på vejene.

Parterne er enige om, at kommunerne i samarbejde med ladeoperatørerne kan udarbejde planer for egnede områder i kommunerne, hvor der kan opsættes ladeinfrastruktur under hensyn til hvor efterspørgslen forventes at koncentrere sig, hvilken type ladestandere der efterspørges, særlige forhold ift. el-nettet mv.

Regeringens ambition er, at hele den offentlige køretøjsflåde er emissionsfri i 2030. Den gennemførte omlægning af bilafgifterne bidrager hertil, og kommunerne er allerede i fuld gang med omstillingen. Regeringen og KL er enige om at drøfte kommunernes omstilling af køretøjsflåden til nulemissionsbiler.

Grønne offentlige indkøb

Regeringen offentliggjorde en strategi for grønne offentlige indkøb i efteråret 2020. Temaerne i strategien fugter i vidt omfang med fokusområderne i den fælleskommunale indkøbsstrategi, som sætter retning for kommunernes indkøb frem mod 2024. De offentlige indkøb er et vigtigt værktøj, der skal bruges aktivt til at understøtte den grønne omstilling. Hvis det skal lykkes, er det nødvendigt med en fælles retning og samarbejde på tværs af den offentlige sektor. Samtidig er det afgørende at tydeliggøre, hvor en investering i de grønne løsninger vil have den største betydning for CO₂-reduktionen.

Parterne er derfor enige om, at:

- Der i fællesskab arbejdes for at videreudvikle beregningsmodellen for klimaafttrykket af det offentlige indkøb, således at det bl.a. er muligt at måle på klimaafttrykket og prioritere lokalt på baggrund af data. I den forbindelse etableres et fast samarbejde om indkøbsdata.
- Samarbejde om hvordan e-handel kan understøtte grønne offentlige indkøb, bl.a. gennem adgang til grønne data.
- Der i fællesskab kan udarbejdes inspiration til lokale handleplaner og værktøjer for de mest klimabelastende indkøb, så det bliver tydeligt, hvad der er de oplagte grønne valg på tværs af de mange forskellige ydelser og produkter, det offentlige dagligt indkøber. Dette kan fx gøre ved at beregne klimatrykket for udvalgte produkter.
- De private leverandører understøttes i at imødekomme det offentliges efterspørgsel efter grønne løsninger. I den forbindelse iværksættes en vejledningsindsats over for små og mellemstore virksomheder, der ønsker at reducere og dokumentere deres miljø- og klimapåvirkning med miljømærker og grønne standarder.

- Undersøge muligheden for at udbrede miljømærker med henblik på at øge andelen af miljømærkede indkøb.
- Vidensportalen *Den Ansvarlige Indkøber* omdannes til en automatiseret løsning, så brugerne nemt guides til de relevante redskaber. Portalen bliver derfor den samlede indgang for vejledning og værktøjer til at gennemføre grønne indkøb.

Klimatilpasning

I takt med at vejret bliver mere ekstremt, vil der opleves et stigende pres på de kystnære områder, flere skybrud og stigende grundvand, hvilket påvirker både land og by. Der er brug for solide løsninger på lang sigt.

Derfor igangsatte regeringen i november 2020 et arbejde med at udarbejde en ny samlet klimatilpasningsplan, der skal hjælpe til med at løse nogle af de mest påtrængende udfordringer. Regeringen og KL er enige om, at der sigtes efter en opsamling ifm. ØA23.

FN's verdensmål

Regeringen og KL er enige om at arbejde aktivt for FN's 17 verdensmål. Danmark er godt på vej, men parterne er enige om, at der skal ske mere, hvis vi skal nå målet om en fremtid med økonomisk, social og miljømæssig bæredygtighed.

I dag arbejder langt de fleste kommuner aktivt med verdensmålene. Den kommunale forankring og indsats er afgørende, fx i relation til lokalsamfundet og Leave-no-one-behind dagsorden. Regeringen og KL opfordrer alle kommuner til at tage verdensmålene til sig og arbejde aktivt for at nå i mål.

Regeringen vil offentliggøre en ny handlingsplan for verdensmålene. Den indeholder bl.a. en række nye initiativer, der skal være med til at accelerere indfrielsen af målene. Handlingsplanen er blevet til med bred interessentinddragelse og kommuner, civilsamfund, erhvervsorganisationer m.fl. har både kommenteret handlingsplanen og givet konkrete eksempler på, hvordan der arbejdes med verdensmålene.

I juli 2021 skal Danmark for anden gang præsentere et *Voluntary National Review (VNR)* i forbindelse med FN-topmødet *High Level Political Forum (HLPF)*. Det er en evaluering af Danmarks arbejde med verdensmålene, og hvordan vi står i forhold til at realisere dem. KL og en række kommuner har bidraget med skriftlige input til rapporten. Arbejdet illustrerer bl.a., hvordan der på lokalt niveau arbejdes med verdensmålene. Dette arbejde vil blive reflekteret i Danmarks VNR-rapport. Parterne vil opfordre flere kommuner til at lave et VLR, som kan inspirere andre kommuner.

8. Børn og unge

Børn og unges læring, trivsel, dannelse og udvikling i stærke fællesskaber er en kerneopgave for vores samfund. Det forudsætter dagtilbud af høj kvalitet, en stærk folkeskole og en ungeindsats, der bringer de unge godt videre til uddannelse- og arbejdsliv. Kommunerne spiller en afgørende rolle for at sikre kvalitet og sammenhæng for børne- og ungelivet fra 0–18 år fra det første møde med sundhedsplejersken, til dagtilbud, folkeskole, fritidstilbud og videre til valg af ungdomsuddannelse. Regeringen og KL er enige om at kommunerne spiller

en central rolle i at sætte retning for det samlede børne- og ungeområde med henblik på, at samfundets ambitioner kan tages ned i en lokal kontekst, at der lokalt er den nødvendige kapacitet og kompetence, og at der er sammenhæng på tværs af tilbud og sammenhæng på tværs af lovgivningen.

Minimumsnormeringer og kvalitet i dagtilbud

Det er afgørende, at alle børn – uanset baggrund – får en god start på livet. Størstedelen af danske børn går i dagtilbud, som løfter en væsentlig samfundsopgave, men der er enighed om, at kvaliteten i de kommende år skal højnes til gavn for alle børn.

Med aftale om minimumsnormeringer bliver der fremover investeret markant i dagtilbud. Regeringen og KL er enige om at følge implementeringen af den politiske aftale om minimumsnormeringer, herunder den årlige udvikling i normeringer og andelen af pædagoger og pædagogiske assistenter. Opfølgningen skal understøtte den politiske hensigt om, at normeringsniveauerne skal stige år for år frem mod ikrafttrædelsen af lovkravet om minimumsnormeringer i 2024.

Regeringen og KL er enige om løbende at følge udviklingen af kvalitet i dagtilbud og have et fortsat fokus på allerede eksisterende data og viden. Indsigten i kvalitet skal sikre viden på forskellige niveauer, herunder nationalt, kommunalt, ledelsesmæssigt samt og blandt de fagprofessionelle og derigennem skabe grundlag for styring og udviklingen af dagtilbudsområdet.

Derfor igangsættes et arbejde med en kvalitetsundersøgelse på dagtilbudsområdet, der tager afsæt i den styrkede pædagogiske læreplan og den danske dagtilbudstradition, samt relevante data og hvor der opnås indsigt i kvaliteten, herunder rammerne, læringsmiljøerne og hvilken betydning det har for børnenes læring, udvikling, trivsel og dannelse. Parterne er enige om, at der inden udgangen af 2021 skal være dialog med parterne på dagtilbudsområdet om, hvordan en dansk kvalitetsundersøgelse kan tilrettelægges med henblik på, at undersøgelsen kan igangsættes og ligge færdig frem mod økonomiaftalen for 2023. På baggrund af kvalitetsundersøgelsen er regering og KL enige om at følge og understøtte udviklingen af kvalitet på dagtilbudsområdet.

Regeringen og KL er endvidere enige om, at tilsyn er et vigtigt redskab til at vurdere og udvikle kvaliteten af den pædagogiske praksis i landets dagtilbud.

Folkeskolen er en grundpille i det danske velfærdssamfund

Folkeskolen er fællesskabets skole, og den er fundamentet for, at alle elever får de kompetencer, kundskaber og færdigheder, der forbereder dem til videre uddannelse og til deltagelse i et samfund med frihed og folkestyre. I alle landets kommuner mødes elever på tværs af sociale skel i folkeskolen – det styrker integrationen og sammenhængskraften i samfundet. Det kommunale fællesskab spiller en vigtig rolle i forhold til at sikre alle elever lige og gode muligheder i livet.

Regeringen og KL er samtidig enige om, at COVID-19 og den følgende nødundervisning i landets folkeskoler, kan have påvirket eleverne. Parterne er derfor enige om vigtigheden af, at der fokuseres på kerneopgaverne i folkeskolen og sættes ind med initiativer, som kan imødegå det mulige faglige efterslæb og risikoen for mistro – og at det vigtigste redskab hertil er, at eleverne hurtigst muligt kommer tilbage til en så normal skolehverdag som muligt. I den forbindelse noterer parterne sig, at kommunerne og skolerne under de almindelige regler har vide rammer og lokale frihedsgrader til at tilrettelægge undervisningen til gavn for elevernes faglige og trivselsmæssige udvikling ved bl.a. at prioritere og styrke indsatsen i de fag, hvor der er særlige udfordringer.

Parterne er ligeledes enige om vigtigheden af at arbejde med elevernes faglige udvikling og trivsel, hvor eleverne efter sommerferien vender tilbage til en så normal skolehverdag som muligt. Muligheden for ikke at udarbejde elevplaner og kvalitetsrapporter, at kunne fravige målsætningen om fuld kompetencedækning og konvertere yderligere understøttende undervisning, vil – hvor det er relevant – kunne give kommuner og skoler bedre rammer i det kommende skoleår for dette arbejde.

Parterne noterer sig, at landets kommuner aktivt arbejder for indsatser relateret til imødegåelse af fagligt efterslæb og mistro, som også et flertal af Folketingets partier har afsat midler til at støtte.

Regeringen og KL er enige om:

- *At følge op på løft til folkeskolen.* Aftalepartierne bag finansloven i 2020 har besluttet med udmøntningsaftalen fra maj 2021 via bloktilskuddet at afsætte ekstra 550 mio. kr. i 2022 og 807 mio. kr. hvert år fra 2023 og frem til ansættelse af flere lærere i folkeskolen. Med aftalen får kommunerne lokal frihed til at prioritere midlerne til forskellige læreresourcekrævende tiltag som fx tolærerordninger, inklusion, turboforløb og mindre klasser. Regeringen og KL er enige om at følge op på midlernes anvendelse i regi af de årlige økonomiaftaler.
- *At folkeskolen bedst udvikles i fællesskab.* På den baggrund ser regeringen og KL frem til, at regeringen vil gå sammen med de centrale parter på folkeskoleområdet (kommuner, elever, forældre, lærere, pædagoger, skoleledere), samt videnspersoner og folkeskoleforligskredsen for, under overskriften "Sammen om skolen", at skabe et program, hvor man i fællesskab drøfter de aktuelle udfordringer, som folkeskolen står med, og hvilke tiltag og initiativer der kan bidrage til at udvikle og styrke kvaliteten i folkeskolen. Samarbejdet skal bygge på en fælles erkendelse af, at folkeskolen har brug for ro frem for en ny stor reform, og at ikke alle problemer løses på samme tid, men der justeres, der hvor der er behov. Herunder skal der ses på, hvordan man mest kvalificeret følger udviklingen og kvaliteten i folkeskolen.
- *At parterne er enige om at drøfte og følge op på evalueringen af inkluderende læringsmiljøer, som afsluttes af VIVE ultimo 2021.* På baggrund af evalueringen vil parterne drøfte veje til at understøtte kommunernes fremtidige arbejde med at finde gode løsninger for at tilbyde elever med særlige behov undervisning i så tæt tilknytning

til almenundervisningen som muligt, fx i form af mellemformer.

- *At det kan bidrage positivt til både integrationen og sammenhængskraften i samfundet bredt set, hvis elevsammensætningen i folkeskolen afspejler det omkringliggende samfund.* Derfor vil kommunerne arbejde for at nedbringe antallet af skoler med en skæv elevsammensætning. Parterne vil i fællesskab afdække, hvordan der evt. kan skabes bedre lovgivningsmæssige rammer for, at kommunerne fleksibelt kan arbejde med elevsammensætningen i folkeskolen.
- *At det af hensyn til børnenes trivselsmæssige-, sociale- og faglige udvikling er afgørende, at alle børn får en god start i skolen.* Regeringen og KL vil derfor afdække kommunernes anvendelse af muligheden for udskudt skolestart med henblik på at styrke grundlaget for, at børn i alle kommuner får en god skolestart.

Overgang til ungdomsuddannelse

Bedre overgange fra folkeskole til ungdomsuddannelser er en vigtig brik i opfyldelsen af målsætningen om, at alle unge skal være i enten job eller uddannelser, og af målsætningen om, at flere skal vælge en erhvervsuddannelse. Parterne er enige om, at elevernes kendskab til og erfaring med deres uddannelsesmuligheder og arbejdsmarkedet mere generelt skal øges, og at dette i højere grad skal ske gennem skolens almindelige undervisning. Parterne er derfor enige om at drøfte, hvordan undervisning i folkeskolen kan gøres mere praktisk og erhvervsrettet i forlængelse af afrapportering fra partssamarbejde om nationalt program for udskoling og valg af ungdomsuddannelse.

Et andet centralt element i overgangen fra folkeskole til ungdomsuddannelse er uddannelsesvejledningen, og et fokus på at hjælpe de unge, der ikke vælger rigtigt i første omgang, så de ikke mister fodfæstet på vejen. Regeringen og KL er derfor enige om at drøfte, hvordan vejledningen til eleverne i udskolingen i højere grad end i dag kan tilpasses den enkelte elevs behov og bidrage til de centrale målsætninger ovenfor. På samme måde vil parterne afdække om samarbejdet mellem ungdomsuddannelserne og Den Kommunale Ungeindsats om unges frafald og omvalg kan gøres mere forpligtende.

Tidligere indgåelse af lærepladsaftaler

Regeringen og KL og Danske Regioner er enige om, at det er afgørende for samfundets fremtidige adgang til kvalificeret arbejdskraft, at elever på erhvervsuddannelserne har gode muligheder for at få en læreplads uden unødvendige afbrud. Kommunerne og regionerne vil derfor understøtte målsætningerne fra trepartsaftalerne af 21. november 2020 om, at der skal ske en generel fremrykning af aftaletidspunktet fx gennem ændrede ansættelsestidspunkter, så uddannelsesaftaler med elever på erhvervsuddannelserne i udgangspunktet indgås i løbet af elevens grundforløb eller studiekompetenceforløb.

Regeringen og KL er endvidere enige i betydningen af sikker implementering af Trepartsaf-tale om styrket rekruttering til det offentlige arbejdsmarked fra november 2020 herunder initia-tiv om ansættelse fra starten af grundforløbet for elever over 25 år på social- og sundhedsas-sistentuddannelsen.

9. Digitalisering

Danmark er helt i front, når det gælder offentlig digitalisering. Denne position skyldes i høj grad en lang tradition for et tæt fællesoffentligt samarbejde mellem staten, kommunerne og regionerne omkring den digitale udvikling af den offentlige sektor. Ligeledes har stat, kommuner og regioner gennem mange år, hver især opbygget et solidt digitalt fundament, som den videre digitalisering i samfundet kan bygge oven på. Denne væsentlige systemportefølje skal løbende udvikles og vedligeholdes.

Den offentlige sektor har i de sidste år foretaget store investeringer i at fremtidssikre den digitale infrastruktur. Overgangen til MitID, næste generation Digital Post og NemLog-in er kulminationen på flere års fællesoffentligt samarbejde. I det kommende år er det en meget stor implementeringsopgave i alle myndigheder. Det kommer til at gøre en forskel for stort set alle borgere, virksomheder og myndigheder og danne udgangspunktet for den videre digitale udvikling af den offentlige sektor.

Det fællesoffentlige samarbejde på tværs af den offentlige sektor er samtidig understøttet af stærke partnerskaber på tværs af den offentlige og den private sektor omkring fælles løsninger til gavn for både borgere, virksomheder og offentlige myndigheder. Digitalisering giver nye muligheder for at løfte velfærden og afhjælpe store samfundsudfordringer som fx den grønne omstilling. Men det giver også nye udfordringer, som skal adresseres. Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om, at den offentlige sektor har et ansvar for at anvende data og ny teknologi, hvor det kan bidrage til at styrke den offentlige service. Dette skal ske med borgeren i centrum og under hensyn til borgernes tillid, tryghed og sikkerhed. Derudover skal det ske på en måde, der sikrer, at så mange som muligt har mulighed for at være en del af det digitale samfund uanset digitale kompetencer.

Den seneste fællesoffentlige digitaliseringsstrategi udløb ved udgangen af 2020. Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at forsætte det tætte fællesoffentlige samarbejde omkring digitalisering med henblik på at indgå aftale om en ny ambitiøs fællesoffentlig digitaliseringsstrategi, der sætter retningen for den videre digitalisering af den offentlige sektor.

Regeringen har i foråret 2021 nedsat et digitaliseringspartnerskab bestående af repræsentanter fra den offentlige og den private sektor, herunder KL og Danske Regioner. Partnerskabet skal bidrage til at sætte retningen for den fremtidige digitalisering i Danmark, herunder bidrage med anbefalinger til offentlig digitalisering.

De fællesoffentlige parter er enige om at afvente udarbejdelsen af en ny fællesoffentlig digitaliseringsstrategi til digitaliseringspartnerskabet har fremlagt sine anbefalinger for regeringen. Regeringen, KL og Danske Regioner er derfor enige om at afsætte en økonomisk ramme på 80,0 mio. kr. årligt i perioden 2022-2025 til at fortsætte det fællesoffentlige samarbejde om digitalisering.

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at udmønte 58,8 mio. kr. af den økonomiske ramme for 2022-2025 til to overordnede områder:

Tryghed og tilgængelighed for alle

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at borgere og virksomheder skal have mulighed for at kunne opbygge de nødvendige digitale kompetencer til at begå sig sikkert i et digitalt samfund i konstant forandring. Endvidere skal borgere, der er udfordret af det digitale, kunne modtage den rette vejledning og den nødvendige hjælp til at kunne indgå i det digitale samfund. Derfor videreføres borger- og virksomhedsrettede kommunikationsindsatser og det interne myndighedsarbejde vedrørende cyber- og informationssikkerhed samt indsatsen for understøttelse og vejledning af digitalt udfordrede borgere.

Sammenhæng og brugervenlighed i den offentlige service

Borgere og virksomheder skal opleve en sammenhængende og brugervenlig offentlig digital service. De fællesoffentlige parter er derfor enige om at styrke sammenhængen på tværs af offentlige digitale løsninger, så det bliver nemmere for borgere og virksomheder at foretage ærinder digitalt. Derfor fortsættes det fællesoffentlige arbejde omkring arkitektur, en fællesoffentlig samtykkefunktionalitet samt drift og udvikling af det digitale sundhedskort. Regeringen og KL er dertil enige om at fortsætte samarbejdet omkring digitalisering af kørekortområdet og Mit Overblik.

Sundhedsområdet

Indsatser for bedre sammenhæng i sundhedsvæsenet og behandling i eget hjem

Regeringen, KL og Danske Regioner er med udgangspunkt i Strategi for digital sundhed 2018-2022 enige om med ophæng til den nationale bestyrelse for sundheds-it at fortsætte det fælles arbejde med at udvikle digitale løsninger, som understøtter udviklingen af et mere nært og sammenhængende sundhedsvæsen, til gavn for både patienter, pårørende og sundhedspersonale. Det drejer sig konkret om at færdiggøre udvikling og forberede implementering af første version af en digital løsning til graviditetsforløb samt at samarbejde om videreudviklingen af løsningen. Desuden fortsættes arbejdet med udviklingen og afprøvningen af løsninger, der skaber et samlet overblik over patienters forløb samt implementeringsarbejdet med telemedicin til borgere med KOL og den lokale forberedelse af det telemedicinske tilbud til borgere med hjertesvigt. Endelig udvikles og afprøves en digital løsning til fravalg af genoplivning, som skal gøre det muligt at realisere den politiske aftale om en lovsikret ret til fravalg af genoplivning. Forarbejdet og afdækningen af tekniske og økonomiske forudsætninger for løsningen sættes i gang i 2021. Som led i arbejdet med digital understøttelse af et mere nært og sammenhængende sundhedsvæsen noterer parterne sig, at regeringen vil undersøge, hvordan udvalgte oplysninger kan deles på tværs af sundhedsloven, serviceloven og psykiatriloven, med det formål at tilbyde borgere større indsigt i deres forløb og en mere sammenhængende behandling.

Sundhed.dk

Sundhed.dk er et centralt redskab i det nære og sammenhængende sundhedsvæsen, der skaber værdi og sammenhæng i sundhedsdata for borgere og for sundhedsfaglige på tværs af sundhedsvæsenet. Det er afgørende, at sundhed.dk fremover kan varetage drift, vedligehold og support på et tilstrækkeligt højt niveau og varetage udviklingsopgaver på vegne af fællesskabet. På denne baggrund er regeringen, KL og Danske Regioner enige om at forhøje

sundhed.dk's basisbudget med 34,4 mio. kr. i 2022. Basisbudgettet skal genbesøges i forbindelse med ØA23 og forud for det, skal der gennemføres en budgetanalyse for at sikre det rette varige niveau. Der er derudover enighed om, at der i økonomiaftalen for 2023 skal drøftes afvikling af den tekniske gæld og stabilisering på baggrund af en samlet plan for udvikling, som udarbejdes i løbet af 2022.

Den statslige, regionale og kommunale finansiering udgør hhv. 5,2 mio. kr., 26,1 mio. kr. og 3,1 mio. kr. i 2022. Parterne er samtidig enige om, at midlerne skal understøtte en styrkelse af sundhed.dk som organisation, der skal sikre en økonomisk holdbar forretningsmodel, forbedret økonomistyring og øget gennemsigtighed for parterne.

Parterne er derudover enige om at afsætte 49 mio. kr. til finansiering af udgifter i forbindelse med transition til ny driftsleverandør i 2021. Den statslige, regionale og kommunale finansiering udgør hhv. 23,5 mio. kr., 22,8 mio. kr. og 2,7 mio. kr. i 2021.

Fællesoffentlig it-infrastruktur på sundhedsområdet

Den digitale infrastruktur på sundhedsområdet bidrager til et mere nært og sammenhængende sundhedsvæsen, hvor relevante oplysninger om patientens forløb kan deles digitalt mellem de sundhedspersoner, der har patienten i behandling, fx sygehuse, kommuner og almen praksis, og give nye værktøjer til borgerne.

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om, at arbejdet for at kunne indgå flerårige finansieringsaftaler fortsættes, ligesom der skal aftales en mere transparent finansierings- og beslutningsmodel. Der afsættes derfor 99,2 mio. kr. i 2022 til drift og vedligeholdelse af infrastrukturen. Den statslige andel af finansieringen udgør 17,0 mio. kr., mens den regionale andel af finansieringen udgør 49,3 mio. kr. og den kommunale andel af finansieringen udgør 32,9 mio. kr. i 2021-pl.

10. Øvrige områder

Beskæftigelse

Kommunerne har siden 2009 haft det samlede ansvar for beskæftigelsesindsatsen. Området undergår løbende justeringer og senest har COVID-19 medført en lang række midlertidige ændringer og andre hensyn, der har måtte tages som følge af epidemien. Kommunerne har på baggrund af erfaringerne præsenteret et udspil til et Virtuelt Jobunivers. Regeringen og KL vil i forbindelse med Nærhedsreformen samle op på disse erfaringer, så der kan drages nytte af dem i den fortsatte udvikling af den aktive beskæftigelsesindsats med henblik på at understøtte jobcentrenes mulighed for at bruge ressourcerne der, hvor de har størst effekt og kommer flest ledige og virksomheder til gavn.

Kommunerne har især på det digitale område høstet erfaringer under COVID-19 og KL og regeringen er enige om, at der er et potentiale for yderligere digitalisering af beskæftigelsesindsatsen. KL og regeringen vil sammen arbejde for at sikre bedre sammenhæng mellem løsninger på tværs af kommunerne, A-kasser og staten. Formålet er at sikre højere kvalitet i indsatsen samt at forbedre brugeroplevelsen for borgere og virksomheder.

Regeringen og KL er enige om, at en række af de statslige opgaver i de fire International Citizen Service Centre (ICS) pr. 1. januar 2022 overgår til kommunerne med det nuværende serviceniveau. Det gælder for de opgaver, som i dag varetages af Work in Denmark og Skattestyrelsen. Opgaver i relation til udstedelse af opholdsbeviser til udenlandske borgere løses uændret af Styrelsen for Integration og Rekruttering (SIRI), som fortsat vil være en del af myndighedssamarbejdet.

Udbetaling Danmark

Regeringen og KL vil samle op på den afsluttede erfaringsopsamling af Udbetaling Danmark, der har berørt de økonomiske resultater og styringsrelationerne i og omkring Udbetaling Danmark. Parterne er enige om at inddrage Udbetaling Danmarks egen evaluering af myndighedskonstruktionen. Regeringen og KL er på den baggrund enige om at fortsætte dialogen om styringsrelationerne, herunder styring af økonomien.

Kortlægning af kommunale integrationsindsatser

Regeringen og KL aftalte med Aftale om kommunernes økonomi for 2020 at lave en kortlægning og undersøgelse af integrationsindsatser og –projekter i kommunerne. Parterne noterer sig, at kortlægningen er endelig afrapporteret, og resultaterne vil indgå i parternes videre arbejde på at få flere ikke-vestlige indvandrere i jobs.

Regeringen og KL er enige om at foretage en afdækning af omfanget af og udgifter til frivillige integrationsindsatser i kommunerne.

Indvandring må ikke udfordre sammenhængskraften

Regeringen har særligt fokus på tilstrømning fra 24 lande i primært Mellemøsten, Nordafrika og Tyrkiet. Det sker med henblik på at sikre, at indvandringen til Danmark foregår i et omfang, hvor integrationen kan følge med. På den baggrund skal der udarbejdes en analyse af kriminalitetsgrader, beskæftigelsesfrekvens og uddannelsesniveau for indvandrere. Herefter vil regeringen og KL mødes for at drøfte regeringens målsætning om, at udlændingepolitikken tilrettelægges så sammenhængskraften i Danmark ikke udfordres yderligere. Regeringen og KL er desuden enige om, at der også er behov for at skrue op for forventningerne til ledige med ikke-vestlig baggrund.

Kommunalt tilsyn med de almene boligorganisationer

KL og regeringen er enige om, at der er behov for et stærkt kommunalt tilsyn med den almene boligsektor. Derfor ser KL og regeringen gerne, at kommunerne afsøger potentialerne i frivillige samarbejder på tværs med henblik på etablering af faglige miljøer og styrkede fagkompetencer i tilsynet med de almene boligorganisationer.

Der foretages en evaluering af de fælleskommunale samarbejder senest 1. maj 2023 med henblik på videndeling med øvrige kommuner og for at vurdere, om der er behov for en øget indsats for at sikre et stærkt kommunalt tilsyn med den almene boligsektor. Indenrigs- og Boligministeriet og KL følger løbende de etablerede samarbejders geografiske udbredelse og deres faglige indhold med henblik på en fælles understøttelse af nye samarbejder.

Kommunernes finansieringsvilkår

Regeringen og KL er enige om i fællesskab at drøfte kommunernes finansieringsvilkår på forsyningsområdet og adgang til finansiering i hele landet, herunder i KommuneKredit. Regeringen er i gang med at afdække implikationerne af EU's statsstøtteregler i affaldsforbrændingssektoren, herunder om eksisterende lån kan fortsætte til udløb. KL og KommuneKredit inddrages i arbejdet.

Bilag 1. Bedre viden om velfærd

Ressourcerne i velfærdssamfundet skal prioriteres og investeres rigtigt, så borgerne får en indsats af høj kvalitet. Det kræver bedre viden om velfærdsindsatserne, og hvad der virker. Der er derfor fortsat behov for et skarpt strategisk fokus på at styrke datagrundlaget på bl.a. social- og ældreområdet. Bedre og mere ensartede data er et væsentligt element i at skabe sammenhængende borger- og patientforløb, herunder realisere ambitionerne med en hovedlov for en helhedsorienteret indsats.

Regeringen og KL er enige om, at dokumentations- og registreringskrav skal understøtte politikere, ledere samt frontmedarbejderes arbejde med at styre og udvikle socialområdet. Parterne er på den baggrund enige om en række initiativer, der som udgangspunkt skal ligge inden for de eksisterende økonomiske rammer.

Boks 1

Initiativer for bedre viden om velfærd

- Bedre data om aktiviteter. Parterne er enige om, at der skal etableres et dækkende datagrundlag for alle kommuner til væsentligste statistikker og aktiviteter på social- og ældreområdet senest i 2022. KL vil i efteråret 2021 med inddragelse af Social- og Ældreministeriet, Danmarks Statistik samt IT-leverandørerne udarbejde forslag til en handleplan, der kan sikre en effektiv indberetning af data, herunder i form af bedre leverandørstyring og standardiserede kontraktskabeloner til fremadrettede udbud.
- Resultater og progression. Indsatserne på socialområdet skal sigte mod at skabe mest mulig progression for det enkelte menneske, og det er ambitionen at måle på, i hvilket omfang det lykkes. Udrolningen af Fælles Faglige Begreber på voksenområdet giver mulighed for et styrket fokus på resultater og progression nationalt og lokalt. Parterne er enige om, at der indføres indberetninger om udvikling af funktionsevniveau i regi af VUM 2.0 fra Fælles Faglige Begreber, der introduceres som et frivilligt tilbud fra 2023 og gøres obligatorisk fra 2025.
- Øvrige initiativer. Parterne er enige om, at alle kommuner skal have implementeret FSIII og tilvejebragt den nødvendige integration til den fælleskommunale Gateway inden udgangen af 2022 med henblik på, at indikatoren vedr. funktionsevne kan offentliggøres senest i 2023 i en første version. Parterne er endvidere enige om at igangsætte en række initiativer, herunder data om hvilken leverandør borgerne modtager støtte fra, etablering af én samlet national årlig brugertilfredshedsundersøgelse blandt modtagere af hjemmehjælp og på plejecentre, og etablering af henvendelsesstatistik for kvindekrisecentre og boformer.

Nationale mål for sundhedsvæsenet

De Nationale Mål understøtter en udvikling i sundhedsvæsenet med fokus på de resultater, der har betydning for patienterne, og hvor der leveres mest sundhed for pengene. Kommunerne arbejder hver især aktivt med de nationale mål og udbrede arbejdet med kvalitetsforbedringer blandt andet i hjemme(syge)plejen, på plejecentre, i sundhedscentre samt med at styrke det nære og sammenhængende sundhedsvæsen.

Regeringen, KL og Danske Regioner enige om, at statusrapporten i 2021 udkommer i en forkortet version med fokus på dataopgørelserne. Endvidere er parterne enige om at udskyde udviklingen af indikatorer til 2022.

Data på tværs af det nære sundhedsvæsen

Data om sundheds- og plejeindsatser er en forudsætning for et mere sammenhængende sundhedsvæsen, hvor flere sundhedsopgaver bliver løst i kommuner og praksissektor. Det stiller krav til systematisk og ensartet dokumentation af aktiviteter og resultater til brug for bl.a. kvalitetsudvikling, sammenhængende patientforløb samt styring og opfølgning. Derfor skal der bygges videre på den udvikling, der allerede er i gang, hvor kommunerne arbejder på at dokumentere efter fælles standarder, og den tværsektorielle datadeling skal udbygges.

Der er i 2020 igangsat et arbejde med at tilvejebringe grundlag for systematisk og ensartet indberetning og udstilling af data fra kommuner og praksissektor til brug for samarbejdet i det nære sundhedsvæsen. Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at sikre fremdrift i det igangsatte arbejde med pilotprojekter og foranalyser samt i det langsigtede arbejde med datakvalitet og indberetning af data fra kommuner og praksissektor.

Med henblik på at understøtte behovet for bedre adgang til og deling af kommunale data er regeringen og KL enige om, at alle kommuner tilvejebringer den nødvendige integration til den fælleskommunale Gateway, som efter planen er færdigudviklet ultimo 2021, senest inden udgangen af 2022, og at alle kommuner leverer Fælles Sprog III-data til Sundhedsdatastyrelsen via den kommunale Gateway ligeledes inden udgangen af 2022.